



# Preken

Van de Protestantse Gemeente Enschede  
Verrijzeniskerk - de Schalm

**Rechters 5 en Marcus 13, 24-37**

**OGH 27-11-2011 Ds Vissinga**

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het boek Rechters staat aan de ene kant ver van ons af. Het is een boek met verhalen die we niet in de bijbel verwachten. Van wreedheden, geweld en oorlogen. Van oorlogen die God voert.

Waar hebben we dat eerder gehoord? Heilige oorlogen? Moordpartijen en terroristische aanslagen omdat God het wil?

Het meest bekend in Rechters zijn de verhalen over Simson, die onoverwinnelijk was in zijn strijd tegen de Filistijnen, totdat zijn vrouw Delilah hem het geheim van zijn kracht had ontfutseld.

Maar aan de andere kant staat het boek heel dicht bij ons.

De omslag van de liturgie die we deze weken in de Protestantse Gemeente hier gebruiken wijst op een actualiteit, die zo maar raakt aan de grote lijn in het boek Rechters.

Op die omslag vallen de woorden op die we elke dag in de krant lezen en op de TV horen: kredietcrisis en schulden crisis, CO2 en fraude, triple A status en banken en ga zo maar door. Met daaronder het motto: Op zoek naar de koning.

Want er is geen leiding. Er zijn geen inspirerende leiders die met overtuiging de weg wijzen uit de ellende. Het lijkt wel het oude liedje: en ieder deed wat goed was in zijn eigen ogen.

Vandaag denken wij aan Merkel, Sarkozy, Monti, De Jager, Barosso, Rutte en al die anderen. Precies dat is het refrein van het boek Rechters.

Het boek staat in de bijbel tussen de verhalen over de Uittocht en de verhalen over de eerste koningen. We horen hoe de Israëlieten proberen te overleven in het Beloofde Land.

Ze hebben geen leider. Elke stam probeert zijn eigen plek te veroveren.

Rechters biedt geen historisch verslag, maar wil inspireren. Wil de lezers laten zien wat er nodig is om de weg van God te volgen. De God van gerechtigheid, die zijn afvallige volk steeds weer een nieuwe kans geeft.

We zien hoe het volk na aankomst in het Beloofde Land zijn eigen identiteit ontwikkelt.

Zich staande probeert te houden tussen andere volkeren. Het gaat moeizaam, telkens weer vergeten ze het geloof in de Ene God. Ze mengen zich door huwelijken met andere volken en nemen hun goden over.

Rechters vertelt van de strijd om de eigen identiteit, het eigen geloof te behouden.

Van God, die telkens weer zijn volk een nieuwe kans geeft en hen wijst op de weg van en naar het goede leven. Van de zoektocht van het volk naar een antwoord op de vraag: Wie zijn wij en wat is onze relatie tot de God die ons uit Egypte heeft bevrijd?

Alle verhalen in het boek Rechters laten zich in een paar zinnen samenvatten: het volk doet wat slecht is in de ogen van de Heer. Ze vereren afgoden, vergeten het verbond dat God met Mozes heeft gesloten en ze houden zich niet aan de Tien Leefregels. Maar wanneer God het volk straft en laat zuchten onder het juk van vreemde overheersers zoals Kanaänieten en Filistijnen, komen de Israëlieten tot inkeer.

Dan roepen ze tot God. Eigenlijk kun je het woord dat hier staat beter vertalen met 'klagelijk jammeren' of zuchten. De nood is zo hoog dat het de mensen aan woorden ontbreekt.

En telkens krijgt God medelijden. Hij stelt een leider aan, een rechter zeggen we in de Nieuwe Bijbel Vertaling, en zorgt dat ze verlost worden van hun vijanden.

God is trouw aan zijn mensen. Hij vergeeft en maakt weer een nieuw begin.

Maar wanneer de jaren verstrijken en de rechter sterft, raken de woorden van God weer in vergetelheid. Het volk vervalt opnieuw in fouten en vergeet weer de ene God.

De cyclus van ontrouw, ellende, berouw, voorspoed die weer vervalt in ontrouw herhaalt zich in het boek keer op keer.

Het is duidelijk. De verhalen laten zien dat Israël een leider nodig heeft. Een wijs man of vrouw, die verbonden is met God. Een leider die de Israëlieten de juiste weg wijst.

Daarom laat God rechters optreden en over die rechters gaat het in dit bijbelboek. Ze krijgen bij hun werk de steun van de Heer en zorgen er voor dat het volk weer enkele jaren rust heeft.

Vandaag, op deze eerste zondag in de advent, staat Debora centraal. Ze voorspelt de overwinning op Sisera. Hij is de legeraanvoerder van de gehate koning Jabin, die over maar liefst negenhonderd ijzeren strijdagens beschikt – voor die tijd uiterst modern en geavanceerd wapentuig – en die twintig jaar met harde hand heerst over Israël. Debora geeft Barak een opdracht van God om op te trekken tegen Sisera. Ze voorspelt Barak de overwinning. Alleen zal Sisera niet door zijn hand vallen, maar door die van een vrouw. Als de troepen van Sisera zijn verslagen zoekt hij zelf een veilig heenkomen in de tent van Jaël, de vrouw van de Keniet Cheber. Hij hoopt daar verborgen te kunnen blijven en uit te rusten. Als hij uitgeput in een diepe slaap gevallen is neemt Jaël een tentpin en een hamer en slaat de tentpin dwars door zijn hoofd heen de grond in.

Over deze geschiedenis en wat eraan voorafging hoorden we in het Lied van Debora, de lezing van Rechters 5. Alles komt daarin samen: de vreugde om de overwinning, de pijn om het verleden en de liefde voor de Heer. Het is een levenslied vol hoop, geschreven in beeldende taal. Een lied dat oproept mee te zingen en er voor te zorgen dat het verhaal van Gods bevrijdende handelen nooit zal verstommen. Het laat horen dat de geschiedenis een loflied is op God. In de geschiedenis trekt God zijn sporen van trouw en vergeving en bevrijding. Hij vergeet zijn mensen niet. Hij laat niet los wat zijn hand begon.

Het Lied van Debora – aangenomen wordt dat deze lofzang het oudste literaire gedeelte van het oude testament is en meer dan 3000 jaar geleden geschreven is.

En dat lied lezen en overdenken wij vandaag. Als uitnodiging om wat wij vandaag meemaken en ervaren te bezien in het licht van Gods trouw.

Vandaag, zoveel jaren later, zijn wij het die op zoek zijn naar een koning, een echte koning.

Met woorden van hoop en vertrouwen gaan wij het nieuwe kerkelijk jaar binnen.

Advent is een tijd van uitzien naar wat komen gaat. Voor de kerk is dat de koning, wiens geboorte in Bethlehem wij straks zullen vieren.

De rechters in het oude testament hebben als het ware al een voorschot gegeven op wat ons te wachten staat. Een koning die zal inspireren en bemoedigen. Die zal laten horen en zien wie God is en waar Hij op uit is. Een koning die zal redden.

Er is wel een groot verschil. Deze koning zal de vreemde overheersers niet het land uit zetten. Hij zal wel orde op zaken stellen, maar hij doet dat op zijn eigen wijze. Met behulp van de zachte krachten van zijn koninkrijk. Met zijn liefde en vergeving, met zijn aanvaarding en vriendschap.

Zó, van binnenuit zal hij deze wereld hervormen en het kwaad overwinnen. De vlag van zijn overwinning zal hij planten in een leeg graf.

Amen